

Äntligen har vi medlemstidning igen. Och förresten...

Grattis på 25-årsdagen!

Denna artikel är delvis baserad på artiklar från SFS 1, -91. Tack till Bengt Johansson, Egon Ny, Rolf Käck, Boo Östberg och Anders Bursell.

av Sanna Janz

Det är vinter 1972. Ett gäng hoppare samlas i Lund för att skapa en förbundstidning åt de svenska fallskärmshopparna. De har fått uppdraget av förbundet, därför att Skånes fallskärmsklubbs klubbtidning anses vara väl utvecklad.

Svensk Fallskärmsport, SFS, blev resultatet av dåvarande riksinstruktören Åke Almgrens hårda drivning av denna fråga inom förbundet, med stöd av bl.a. Uno Alpfors. Tolv år tidigare utgavs ett informationsblad, SFK-nytt som kom ut under sex år, men därefter tyndes bort. På denna tid fanns det nio olika klubbar i landet och SFS ansågs behövas för att länka samman dessa olika klubbar.

I ett historiskt perspektiv är det intressant att tänka sig hur produktionen av en tidning då gick till. Skrivmaskin, gnuggisar, Tippex, sax och klister är begrepp som dagens tidningsmakare ser som helt museal ting. Dagens SFS är naturligtvis ett under av högteknologi!

Fallskärms teknologin har parallellt med tryckindustrin också utvecklats med stormsteg. I första numret av SFS – som kom ut 1972 – presenterades räddningsutlösaren Sentinell som en revolutionerande nyhet. Den kom att bli obligatorisk i alla elevutrustningar, och de hoppare som använt denna tingest kan berätta om vådautlösningar som närmast kom att bli regel snarare än undantag. I en annan artikel berättade RI Almgren om vedermödorna att få RW (numera FS) accepterad som internationell tävlingsform. Att nu

mera betrakta skysurfing som en tävlingsgren är ju ganska roande.

Häpnadsväckande utveckling

Tre år tidigare, 1969, hade man i Sverige satt den första tremannan, ett år senare blev det rekord med en fyrmanna! Ute i den stora världen, närmare bestämt VM i Bled, Jugoslavien, introducerade amerikanarna formationshoppningen för den breda fallskärmsvärlden. En värld sprungen ur militär hoppning med enbart precision och stil i tävlings sammanhang.

Jerry Bird (still going strong, kan snart studeras på Herculesboogiet) var där tillsammans med ett femtontal hoppare. Flower power var ett begrepp, och enligt Rolf Käck som var

där, kunde man se flera av amerikanerna hala fram fickpluntor som gick laget runt väl nere i gropen. Utrustade med hårda hjälm, stora, pösiga overaller samt PC (nej, inga laptops utan relativt styrbara runda kalotter) kunde man se Birds team exitera från 2000 m, greppa en stjärna som de rök ner till under 1000 m för att sedan utveckla kalotterna – knappast någon över 300 meter... Förstå att det var showtime!

Denna tid innebar ett reservdrag per 200-250 hopp, så att utrustning och säkerhet har förbättrats enormt är ju lätt att se. Vid VM 1976 fanns det 102 rundkalotter och 97 fyrkantsskärmar, men nu accelererade ut-

Forts. på sid. 9

I enlighet med dagens mode mailade SFS ut en önskan om att få veta vad SFF:s medlemmar tycker om beslutet att SFS numera ingår i licensen. Vi ställde tre frågor:

- 1. Är det bra eller dåligt att SFS numera ingår i licensen?**
- 2. Vad är bra respektive dåligt med SFS?**
- 3. Något som saknas i tidningen?**

Här är några av svaren:

Christer Helgesson, UFK

Jag deltog på riksstämman 1993 och röstade då nej till att SFS skulle ingå i licensen. Dock måste jag medge att jag blev väldigt glad när jag som elev under vinteruppehållet 1987 till 1988 fick en tidning som handlade om det jag tänkte på mest hela tiden, nämligen fallskärmshoppning.

Jag har haft SFS i alla år sedan jag började hoppa 1987. Jag tycker att innehållet i tidningen är bra. Med kalottester, porträtt, reportage o.s.v. borde den tilltala många. Det enda förslag till innehåll jag kan komma på just nu är en uppdaterad lista på klubbars hemsidor, tips om listan och hur man skriver in sig där.

Lena Lindgren, SÖFK

Att tidningen ingår i priset gör väl inget för den som ändå skulle prenumerera (jag gör det naturligtvis). Men jag tycker synd om de hushåll som har två hoppare, och därmed måste betala två prenumerationer.

I övrigt har jag inga klagomål på tidningen. Kul att läsa om vad som händer i hopp-sverige (och resten av världen).

Bo "Iller" Molander, ÖFK

Klart att SFS skall vara en förbundstidning. Ett bättre och "roligare" sätt kan väl inte förbundsinformationerna komma ut till medlemmarna på. Fördelarna är många, bl.a. när informationen alla och det gäller inte bara förbundsinfot utan säkerhetsstänkande, materialinfo m.m. Nackdelen är väl att vissa familjer kommer att få flera exemplar. I övrigt är tidningen bra, speciellt med alla notiser om allt möjligt.

Jan Björkenstam, SF

Det är utmärkt att alla hoppare får tillgång till SFS. Information kan spridas och det vi inte är överens om kan diskuteras. Sen är det som vanligt upp till den enskilda, men möjligheterna finns för alla.

Kalle & Sofia, FHS

Vi tycker att SFS är en bra tidning och hade redan en prenumeration på den innan den blev inlagd i medlemsavgiften. Däremot känns det onödigt att vi kommer få två nummer hem. Vi tycker att det skulle vara roligt om SFS skrev lite mera om de mindre klubbarna runt om i Sverige och

inte bara om de stora. Likaså handlar det lite väl mycket om bugin ibland.

Kan ni inte fokusera lite mer på det som sker i Sverige och inte det som händer i USA? I och med att det är en förbundstidning borde klubbarnas verksamhet och det som händer i Sverige vara det som dominerar.

Magnus Eckhäll, SF

Jag tycker naturligtvis att den skall ingå i medlemsavgiften. Jag anser att den är viktig. Det är naturligtvis nyttigt att kunna få läsa mer om vad som händer i fallskärmsvärlden, även utanför den egna klubben. Tidningen gör att alla hoppare kan ta del av förbundets information på ett lätt sätt. En annan viktig bit är att tidningen tar upp incidentrapporter som alla kan och borde ta lärdom av. En bra tidning kort och gott.

Magnus Svensson, FHS

Det är bra att info kommer till alla. Men att tidningen går ut under ett år till elever som kanske har slutat efter ett par hopp känns som ett stort slöseri.

Andra bra saker är att alla resultatlistor försvunnit, att det blivit "temanummer" samt alla notiser som gör det lätt att veta vad som händer.

Det är dåligt med information från mindre klubbar men det beror väl på vad som skickas till SFS. Kanske borde en person i varje klubb skicka in vad som händer i klubben till varje nummer? Jag saknar också en materialsida med nyheter, materialvarningar o.s.v. och mer utrymme åt notiser.

Henrik Anderson, ÖFSK

1. Jag tycker det är bra, jag hoppas de som får fler tidningar i brevlådan får tillbaks lite slantar.

2. Jag tycker SFS är bra med info från förbund och klubbar, resten tycker jag Skydiving Magazine gör bättre.

3. Se ovan, jag saknar information om hur jag tar hand om min utrustning. Skydiving har varje nummer diverse tips om utrustning. Å andra sidan har jag inte haft SFS på senare år ty jag har inte tyckt den varit prisvärd. Jag har däremot haft Skydiving som också har sina svagheter.

Rolf Larsson, SÖFK

1. Tyvärr måste jag nog se det som negativt på grund av att:

- Den del av licens avg. som går till SFS är så gott som lika stor som prenumerationens avgiften var tidigare. Jag deltog på riksstämman i fjol och då talades det om en avsevärd sänkning om alla var med och betalade.

- Hoppare som bor under samma tak är tvungna att betala för två ex.

- Den höjda avgiften (bl.a. till följd av SFS) till SFF drabbar elevtillströmningen eftersom klubbarna oftast är tvungna att höja kursavgifterna. Detta är nog det mest negativa som ändringen innebär.

2. Bra är:

- Att den hela tiden utvecklas och blir bättre och bättre.

Dåligt är att SFS är

- Lite "Stockholmsfixerad", men det beror väl också på bidragstorka från läsarna.

- Reportagen kan bli lite väl långa och mastiga, speciellt när det är tema.

3. Jag kan inte komma på något just nu, men sluta inte utvecklas för det, det ser ju positivt ut!

Thomas von Gyllenskepp, SÖFK

Dåligt att den ingår i licensen som redan är hög som den är. Rabatten på tidningen när alla skulle ha den, blev minimal! Är man två hoppare i samma familj får man läsa två tidningar!

I dagarna är det tolv år sedan jag klev av ett flygplan senast, utan att det stod på marken. Men OK. En gång skydiver, alltid skydiver. En gång redaktör för SFS, alltid redaktör för SFS.

Alla föreningar startar med en tidning. Fallskärm dröjde länge. Det första numret av SFS kom nästan tio år efter det att förbundet bildades. Det är lång tid. En förening måste ha en tidning. Tidningen håller ihop, enar, markerar helheten, är föreningen - eller förbundet.

Hur SFS kunde tillåta frivillig prenumeration en period kommer alltid att vara mig en gåta. Jag slogs mot det på stämman -87. Det var sista gången jag engagerade mig i någonting som har med fallskärm att göra.

Varje förening har den tidning den förtjänar. Stor förening - mycket pengar - bra blaska. Men också: engagerad förening - engagerad redaktör - läsvärd tidning. Tidningen är kittet. Tidningen är föreningen. Inte tvärtom.

Tidningen är också dess redaktör. Oavsett engagemang eller pengar kan ingen styrelse beordra en viss tidning. Det är redaktören som gör den.

Sköt redaktören, så sköter ni tidningen, så sköter ni förbundet.

Notera ordningsföljden.

Anders Bursell.

Red SFS mellan -80 och -85
och numera trött typ.

Grattis..., fr. sid. 7

vecklingen med bl.a. slidern (bra-att-ha-sak) och två år senare var rundkalotterna inte närvarande på VM i Zagreb (med ett undantag). Vid denna tid hade samtidigt formationshoppningen anammats i snabb takt, 1976 sattes en 16-manna i Karlsborg, med hoppare från Stockholm och Göteborg. 1972 gjordes det 10 000 hopp i Sverige, idag gör vi drygt 100 000!

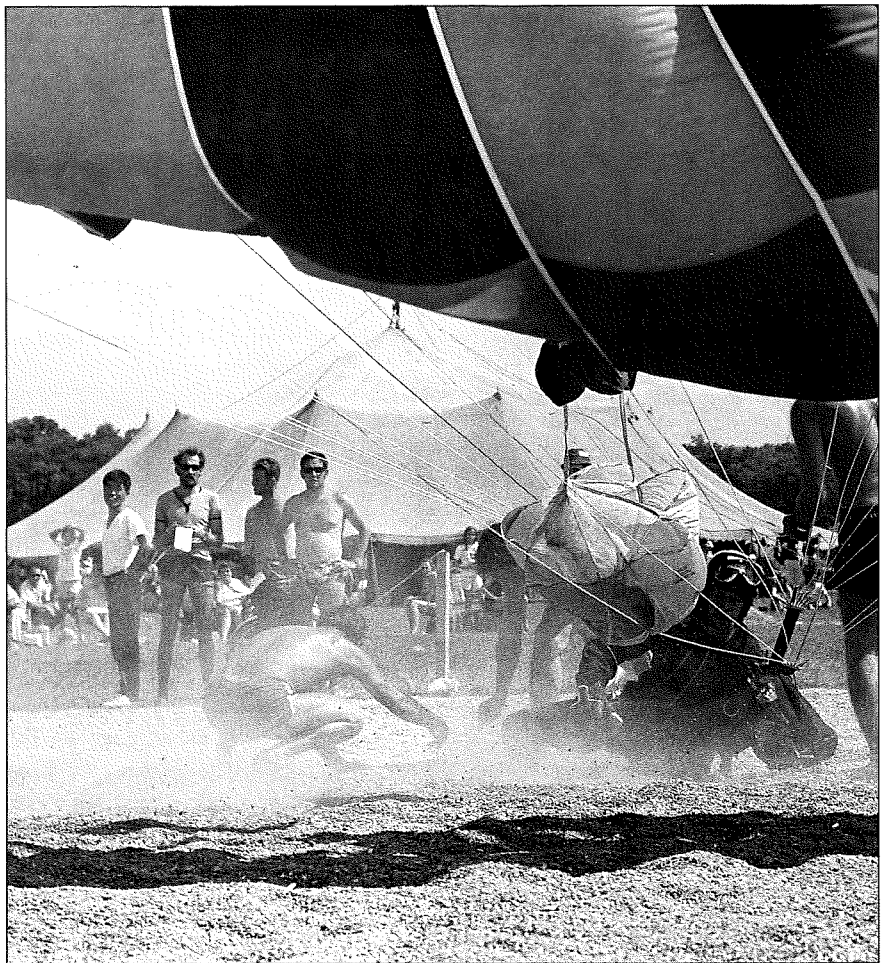
Från medlems- till prenumerationstidning – och tillbaka!

I takt med sportens utveckling har Svensk fallskärmssport hela tiden funnits hos medlemmarna. Fast inte under de senaste åren, då tidningen varit prenumerationstidning. Stöttad av förbundet, men inte inbakad i licensen, gjorde att bara drygt hälften av de som återregistrerade sig hade tidningen. Visserligen har fler läst den, men det är ju ett stort mörkertal och därför svårt att sja om hur många.

Många har annars reaktionerna varit huruvida SFS nu skulle bli förbundetstidning eller ej. Ett flertal har uttalat sig om att det är slöseri att sambor får två tidningar i brevlådan istället för en. Men om två sambor är med i exempelvis samma fackförbund, hur gör man då? Jo, varje medlem får varsin tidning. En ganska enkel regel, som förmodligen alla förbund använder sig av. Tänker man efter ett tag så inser man snart att byråkratin för att tillgodose allas enskilda önskemål skulle vara alltför arbetsam. Några reagerar också på att sänkningen av totalpriset inte blivit så stor som man tidigare aviserat, men en ny moms på tidningar rår varken rikstämmor eller förbund över.

Olika redaktörsambitioner

I takt med att åldern på SFS stigit har också redaktörsbytena blivit fler. Anders Bursell blev in på arenan 1980. Som copywriter till yrket lyfte han tidningen ett snäpp men mäktade inte helt med att köra tidningen ensam. Två år senare sade han upp sitt redaktörskap, men då kom Sören Hallberg och blåste nytt liv i både tidningen och redaktören. Ytterligare några månader senare uppenbarade sig Folke Rydén, och helt plötsligt hade SFS en redaktion med klart professionella ambitioner. Folke är känd

Första numret av Svensk Fallskärmssport kom ut 1972. Samma år hölls VM i Tahlequah, Oklahoma, USA. Tony Månsson var redan då en av svenskarna i VM-truppen. Och på huggen som synes, in i gropen med PC:n så dammet yr. Bild från Tonys eget arkiv.

även för dagens SFS-läsare, inte bara för att han då och då befinner sig i våra TV-apparater, utan även för hans alltid läsvärda krönikor i SFS. Denna trio gjorde tidningar som står sig ännu idag. Bra, välarbetade artiklar,

snygg och enhetlig layout gav SFS ett synnerligen starkt renommé.

Men säg de gulddagar som varar för evigt. Till slut var både idéer, tid, entusiasm, pengar och redaktörer utbrända. En ny tid tog vid. Kanske en

På magreservernas guldålder var RW, eller FS som det nu skall kallas, knappt uppfunnen. En i taget gällde mest. Fina flygplan är dock inget nytt påfund: här en tyskregistrerad Dornier. Bild ur Tony Månssons arkiv.

Foto ur SFS arkiv

Ännu en bra bit in på åttiotalet kastade våra elever ut sig med reserven på magen. Det gick det med...

något förvirrad tid, för nu byttes det redaktörer och layout i en takt som inte är nyttig för en tidning och dess läsare. Utgivningsfrekvensen var väl inte heller vad den borde, och allt detta bottnade i att förbundet hade en dålig ekonomi. Bland redaktörerna fanns Katarina Ollikainen med ett nummer och Espen Skancke med några fler. Så togs beslutet att SFS skulle upphöra att ingå i licensen, och med beslutet följde en nioårig period med SFS som prenumerationstidning. Antalet prenumeranter har varit i stort sett konstant med några få undantag, och antalet licensierade hoppare har alltid varit många, många fler.

Förskräckligt beslut 1989

Före redaktören Boo Östberg är nöjd med att SFS äntligen har blivit en förbundstidning. Boo tog vid när tidningen blivit nedlagd. Året var 1989 och Bosse m.fl. ansåg det vara ett förskräckligt beslut. Så pass förskräckligt att Bosse ansåg sig nödgad att axla manteln som redaktör och därigenom dra igång SFS som en prenumerationstidning.

Boo härdade ut som redaktör till 1992. Då gick det inte längre att kombinera redaktörskapet med det egna företaget. Familjen med tre barn och en egen företagande fru samt en hästgård är skälet till att Boo numera inte hoppas så mycket. Förra året vill han

minnas att han klev av ett flygplan en enda gång. "Det blev ett dyrt hopp", konstaterar han.

Dock läser han tidningen och har varit stadig prenumerant sedan han slutade som redaktör. Han lovordar tidningens form och anser den vara mycket bättre än på sin egen redaktörstid. Boo tycker sig också se att det verkar strömma in mer material till dagens redaktörer. Han minns sitt redaktörskap som ett rejält slit med att få med andra skribenter. Åtminstone var det så under en lång tid i början. Bosse förstår även betydelsen av Internet och e-post, en guldgruva för dagens redaktörer. Och det instämmer vi verkligen i!

Det Boo uppskattar speciellt med tidningen är porträtten och incidentrapporterna. Han nämner Tryggve Malm som sin favoritskribent och påtalar vikten med undersökande journalistik. Bosse kan inte hitta något han tycker är dåligt med dagens SFS, "Men å andra sidan är jag ju inte så värst initierad numera", säger han själv småskrattande.

Dagens SFS kommer med samma utgivningsfrekvens som på Bosses tid (sex nummer per år). Det år Boo slutade tog jag, Sanna Janz och Peter "Törna" Törnestam vid. Men i skiftet hann även Anders Widén med ett nummer som redaktör.

Irriterande travinformation

Ett arvegods var att SFS producerades av CEWE-förlaget, ett företag som gör

många olika sporttidningar. Detta var inte förenligt med SFS "själ", kan man lugnt säga. Både läsare och redaktörer retade upp sig på bilagor med hälsokost, travinformation och allehanda sportinfo, som var ganska ointressant för den större delen av SFS läsare.

Sålunda byttes leverantör 1994 och det hoppvänliga förlaget Himmelsdyk (Anders "Q" Nyqvist och Lars Tinér, gamla hoppare från GFK) tog över layout och distribution. Ett samarbete som varar än idag och fungerar mycket bra. Det är självklart att en tidning som SFS skall ha hoppare i så många led som möjligt.

Dags för en ny redaktion

Att arbeta som redaktör är roligt. Men det tar mycket tid. Törna gav upp förra året och ett redaktörsbyte var ett faktum. Ola Jameson, journalist och manusförfattare, kom in och SFS fick en välbehövlig vitamininjektion.

Nu har tyvärr stunden kommit då även jag inser att det är dags att sluta, vilket också medför att Ola hoppar av. Krävande jobb och familj är de största anledningarna, men även insikten att tidningen mår bra av nya redaktörer. Så känn uppmaningen, du som tycker om att skapa och producera något alldeles eget. Nu är stolarna lediga och väntar på att besättas. Dagens redaktion sitter kvar detta år ut, vilket innebär att den nya redaktionen behöver sätta igång i höst. Självklart kommer vi att hjälpa till i en inkörsfas. ■

Foto ur SFS arkiv

...men det sneglades avundsjukt på de som hade anammat den nya trenden. Trots att magreservstillverkarna utvecklade sin produkt (se så tunn den är på bilden), fanns det snart ingen som använde dem. "The piggy-back" var här för gott.